

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

з української мови та читання для 3 класу

за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна,
до підручника «Українська мова та читання» для 3 класу (у 2-х частинах)

(автор Галина Іваниця)

175 годин на рік, 5 годин на тиждень

Номер уроку	Тема уроку	Дата	Примітки
I семестр			
	Мова і мовлення. Українська мова – мова українського народу і державна мова в Україні. Особливості читання віршів		
	Книги (художні, енциклопедії, словники тощо) – джерело знань. Структурні елементи книжки		
	Слово – центральна одиниця мови		
	Слова-синоніми, омоніми. Поняття про критичне читання		
	Питомо українські слова і запозичені. Способи критичного читання.		
	Мовні звуки – найменші одиниці мовлення		
	Склад – найменша частина мовленнєвого потоку		
	Український алфавіт. Довідкова література: паперова та цифрова		
	Вживання великої літери. Особливості читання оповідання		
	Письменність. Письмо. Мета читання. Особливості читання казки		
	Лексичне значення		
	Наголос в українській мові		
	Речення. Речення за метою висловлення		
	Звертання, розділові знаки при них		
	Слова ввічливості, їх уживання в різних ситуаціях. Особливості оформлення діалогу, монологу.		
	Текст – найбільша одиниця мови. Роль абзаців у тексті. Довідкова література. Художній текст та енциклопедична стаття – мета створення.		
	Типи текстів: розповідь, опис, міркування, есе		
	Спостереження за найголовнішими ознаками текстів. Дитячі твори українських та іноземних авторів		
	Тема та основна думка твору. Зв'язок між заголовком і темою (головною думкою) твору. Сюжет і композиція (без уживання термінів		

	Смислові зв'язки між реченнями, абзацами і частинами тексту; епізодами твору. Сюжетно-образний аналіз твору. Інструкція, пам'ятка. Дитячі твори українських та іноземних авторів		
	Розрізнення синонімів, спільнокореневих слів та форм того самого слова		
	Спільнокореневі слова. Оповідання. Порівняння опису об'єкта в різних творах		
	Вимова та правопис слів з ненаголошеними звуками [e] та [u] в корені слова		
	Чергування в коренях. Читання та письмо для розвитку критичного мислення		
	Закономірності позначення звуків буквами. Чергування у формах слова та споріднених словах		
	Інформація. Фотографія як джерело інформації.		
	Українська мова – одна з найбагатших мов у світі. Друковані та електронні словники (тлумачний, фразеологічний, тощо)		
	Запозичені і успадковані українські слова. Стратегії вдумливого читання		
	Застарілі слова, їхні сучасні синоніми. Слова іншомовного походження. Словник слів іншомовного походження. Робота з медіатекстом		
	Мова – це засіб обміну інформацією між людьми. Лист. Культура листування		
	Інструкція написання електронного листа. Культура електронного листування		
	Звукова культура під час читання. Орфоепічний словник як довідкове джерело норм літературної вимови. Орфографічний словник для перевірки орфограм під час письма.		
	Дикція. Робота з орфоепічним та орфографічним словниками		
	Уявлення про сильну та слабку позицію звуків. Виразне читання/слухання тексту. Обговорення первинного сприйняття та художніх засобів. Добір тематичної групи слів		
	Аналіз будови слова. Корінь. Спільнокореневі слова. План. Переказ за планом		
	Засоби змістового зв'язку між реченнями, між абзацами в тексті		
	Частини слова: закінчення, основа, корінь. Порядок позначення в слові, значення та функції. Колискові пісні як жанр народної рідинної лірики		
	Букви на позначення голосних звуків. <i>Науково-популярні та художні тексти</i>		
	Сильна та слабка позиція голосних звуків [e] та [u] в наголошених та ненаголошених складах. Орфограма. Аналіз тексту. Переказ за планом.		
	Вправлення у правописі слів із ненаголошеними [e], [u] в корені слова, що перевіряються		
	Вимова і правопис слів із ненаголошеними [e], [u] в корені слова, що не перевіряються наголосом		
	Вправлення у правописі слів із ненаголошеними [e], [u] в корені слова.		
	Поглиблення знань про дзвінки та глухі приголосні (парні й непарні). Передбачення змісту твору. Пошук потрібної інформації		
	Позначення глухого або дзвінкого приголосного звука		

	Труднощі у вимові звуків [р] та [л], або [с]-[з]-[ц]. Пісня — словесно-музичний твір, призначений для співу		
	Вимова і правопис слів із дзвінками приголосними в кінці та середині слів перед глухими. Скоромовки – жартівливі вислови для швидкої вимови розвивають виразне мовлення		
	Вправлення у вимові та правописі слів із дзвінками приголосними в кінці слова та в кінці складу перед глухими. Визначення форми і змісту простих медіатекстів.		
	Вправлення у вимові та правописі слів із дзвінками і глухими приголосними, що піддаються уподібненню за дзвінкістю-глухістю. Виразне читання творів різних жанрів. Творча робота за змістом твору		
	Суфікс. Уведення спеціальної позначки на позначення суфікса в слові. Пошук інформації в різних джерелах		
	Спостереження за роллю суфіксів на прикладі спільнокоренових слів, які належать до тієї самої частини мови		
	Суфікси уточнюють значення слова, виражене його коренем. Проблемні запитання.		
	Створення письмових висловлювань з різною метою. Види телевізійних програм: новини, розважальні, ток-шоу, ігрові, дитячі, спортивні, просвітницькі.		
	Творення слів з найуживанішими суфіксами, введення їх у речення, текст. Виразне читання/ слухання творів різних жанрів. Тема, ідея, елементи сюжету		
	Спостереження за збігом однакових приголосних на межі кореня і суфікса (<i>сонний, денний, осінній</i>). Поділ таких слів для переносу. Виразне читання/ слухання творів різних жанрів. Слова автора та персонажів		
	Префікс. Уведення спеціальної позначки на позначення префікса в слові. Виразне читання/ слухання творів різних жанрів.		
	Префікс НЕ-, частка НЕ. Виразне читання/ слухання творів різних жанрів. Мова художнього тексту		
	Правопис префіксів <i>роз-, без-, з- (с-)</i>		
	Написанням префіксів <i>з- (с-)</i> . Вибіркове читання: пошук в тексті фактів, суджень, очевидної й неочевидної інформації.		
	Вживання апострофа після префіксів на приголосний перед буквами <i>я, ю, є, ї</i>		
	Порядок позначення в словізначущих частин в слові, їх значення та функції Створення письмових висловлювань з різною метою		
	Префікси, співзвучні з прийменниками (спостереження за звучанням і написанням). Виразне читання/слухання тексту. Творчий переказ.		
	Подвоєння приголосних на межі префікса і кореня, кореня і суфікса. Правило переносу слів із подвоєними буквами. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння.		
	Правила переносу слів з префіксами та з апострофом після префіксів. Виразне читання/слухання творів різних жанрів. Створення ілюстративного матеріалу до художнього тексту		
	Запис слів під диктування: виявлення слів, де звуки [e] та [u] трапилися в слабкій позиції. Орфограма слабкої позиції. Перевірка орфограми слабкої позиції. Опис настрою, почуттів персонажів твору та власних емоцій, викликаних твором.		
	Уявлення про складні слова. Улюблений персонаж, обґрунтування свого вподобання, причини співпереживання персонажеві.		
	Слова, утворені складанням основ		
	Творення слів з найуживанішими префіксами, складання з ними словосполучень і речень		

	Створення письмового висловлювання за темою. Редагування тексту		
	Притча – короткий літературний твір повчального характеру		
	Поділ на склади		
	Слова, утворені додаванням префіксів		
	Слова, утворені додаванням суфіксів		
	Віршовані твори. Рима		
	Слова, утворені складанням основ за допомогою -о, -е або без них. Слова автора та персонажів		
	Суфікс -ен-, за допомогою якого утворюються слова		
	Перевірка орфограми слабкої позиції за орфографічним словником		
	Запис слів під диктування: виявлення слів, де звуки [е] та [и] трапилися в слабкій позиції		
	Сюжет. Елементи сюжету: зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка		
	Роль слів «тому», «він», «вона», «в них», які забезпечують зв'язок між реченнями. Творча робота за змістом тексту		
	Зміна слів за відмінками. Пошук у тексті очевидної й неочевидної інформації		
	Зміна за відмінками слів-назв предметів, які називають діточок тварин. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння. Ілюстрований матеріал до тексту		
	Адресат, мета, ситуація. Орфограми, пунктограми, правила слововживання та словозміни (у межах вивченого). Словники як довідкове джерело зі слововживання та правопису (тлумачний, орфографічний)		
	Створення письмових висловлювань з різною метою. Орфографічний словник як джерело для перевірки орфограм. Робота з власним текстом. Редагування		

II семестр

	Частини мови. Загальне поняття		
	Логічні вправи на розрізнення слів за родовими і видовими ознаками та за смисловими групами в межах кожної частини мови. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння		
	Спостереження і добір спільнокореневих слів, які належать до різних частин мови, розрізнення їх за питаннями, значенням, роллю в реченні та за граматичним і смисловим зв'язком з іншими словами (в межах словосполучень і речень)		
	Зміна за відмінками слів-назв предметів, які називають діточок тварин. Науково-популярні та художні тексти. Запис власних висловлювань.		
	Уявлення про ситуацію міжособистісного спілкування (умови, учасники, мета). Перетворення інформації: види асоціативних схем, таблиця. Мета і цільова аудиторія. Візуальні медіа		
	Іменник. Загальне поняття (питання, значення, роль та зв'язок з іншими словами в реченні за допомогою закінчень та прийменників). Виразне читання/слухання текстів з різною метою. Твори, спільні за тематикою та споріднені за ідеями		

	Іменники, що означають назви істот. Виразне читання/слухання творів різних жанрів. Головна і другорядна інформація в тексті.		
	Власні і загальні іменники. Велика буква у власних іменниках Вживання іменників у прямому і переносному значеннях		
	Змінювання іменників за числами (однина і множина) Виразне читання/слухання вірша. Жанрові особливості		
	Рід іменників		
	Практичне ознайомлення з відмінками іменника (назви відмінків, відмінкові питання). Спостереження за змінюванням (у таблиці) іменників за відмінками. Форма слова. Виразне читання/слухання текстів з різною метою		
	Відмінювання іменників. Слова автора та персонажів (порівняння, метафори тощо, без уведення термінів)		
	Створення власного медіапродукту (відеоролик). Обговорення та редагування відеотекстів		
	Орфограми, пов'язані з чергуванням звуків. Орфографічний словник як довідкове джерело щодо норм правопису. Виразне читання/ слухання. Обговорення та редагування текстів		
	Спостереження за влучним уживанням іменників-синонімів, іменників-антонімів у тексті		
	Прикметник. Загальне поняття (питання, значення, роль у реченні). Спостереження над використанням у тексті засобів художньої виразності (епітетів, слів з переносним значенням)		
	Встановлення зв'язку прикметників з іменниками за допомогою питань від іменника до прикметника Дискусія як зіставлення різних поглядів на проблему. Адресат, мета, ситуація		
	Вживання прикметників у прямому і переносному значеннях. Виразне читання/слухання. Обговорення та редагування текстів		
	Прикметники-синоніми, прикметники-антоніми. Використання їх у зв'язних висловлюваннях. Вибіркове читання: добір тексту за ілюстраціями		
	Висловлення власної думки у письмовій формі про прочитаний твір (епізод переглянутого фільму, ситуації з життя класу). Використання прикметників у мові		
	Змінювання прикметників за числами. Вибіркове читання: добір тексту за ілюстраціями. Робота з медіатекстом		
	Змінювання прикметників за родами. Виразне читання/ слухання текстів з різною метою. Написання слів та речень під диктування		
	Дискусія як зіставлення різних поглядів на проблему. Адресат, мета, ситуація. Діалог між персонажами. Тренувальні вправи на визначення роду і числа прикметників		
	Прикметники, утворені складанням і повторенням основ (<i>жовтогарячий, білий-білий</i>). Редагування тексту. Виразне читання/слухання текстів з різною метою		
	Розпізнавання форм прикметників за родовими закінченнями та іменниками, від яких залежать прикметники. Виразне читання/слухання текстів з різною метою		
	Спостереження за влучним уживанням прикметників у тексті. Обговорення первинного сприймання тексту		
	Спостереження за вживанням прикметників у загадках. Вибір з-поміж поданих прикметників тих, що найточніше характеризують персонажів, події, явища		
	Роль прикметників у реченні. Зв'язок прикметників з іншими частинами мови. Особливості читання творів різних жанрів		

	Роль прикметників у мовленні. Письмовий переказ за серією сюжетних малюнків (фотографій тощо), планом, опорними словами		
	Дієслово. Загальне поняття (питання, роль у реченні). Зв'язок дієслова з іменником у реченні. Виразне читання/слухання творів різних жанрів		
	Дієслова-синоніми. Дієслова-антоніми. Удосконалення висловлювань шляхом добору дієслівних синонімів		
	Вживання дієслів у переносному значенні. Візуальні медіа. Паперова та електронна книжка. Створення письмового повідомлення. Перевірка сумнівних написань за орфографічним словником. Редагування тексту		
	Спостереження за влучним добром дієслів автором тексту для змалювання подій, явищ. Вибір із даних дієслів тих, що найвиразніше передають думку, відповідають меті й типу висловлювання. Вибіркове читання		
	Пошук у тексті зразків відповідних мовних явищ: спостереження за влучним добром дієслів автором тексту для змалювання подій, явищ		
	Час дієслова. Змінювання дієслів за часами. Мета читання (розважитися, отримати інформацію, зрозуміти, переконатися тощо)		
	Розпізнавання часових форм дієслів у тексті. Використання їх у власних висловлюваннях. Виразне читання /слухання творів різних жанрів		
	Правило написання <i>не</i> з дієсловами. Дискусія як зіставлення різних поглядів на проблему. Адресат, мета, ситуація. Діалог між персонажами		
	Використання дієслів з <i>не</i> у монологічному та діалогічному мовленні. Запис тексту під диктування. Творча робота з текстом		
	Висловлювання індивідуальних вражень і міркувань з конкретного приводу або питання. Монолог. Виразне читання/слухання творів різних жанрів та з різною метою		
	Числівник називає кількість предметів або порядок їх при лічбі і відповідає на питання <i>скільки? котрий?</i> Особливості читання творів різних жанрів. Виразне читання		
	Уявлення про кількісні й порядкові числівники. Виразне читання/ слухання творів різних жанрів. Запитання до окремих абзаців і до тексту		
	Кількісні числівники називають кількість предметів і відповідають на питання <i>скільки?</i> Виразне читання/ слухання тексту. Пошук інформації: головна та другорядна		
	Порядкові числівники вказують на порядок предметів при лічбі і відповідають на питання <i>котрий?</i> Передбачення змісту твору за заголовком, ілюстраціями та анотацією		
	Прості числівники. Утворення простих числівників другого десятка. Тексти зі щоденного життя		
	Складні числівники. Тексти зі щоденного життя		
	Складені числівники. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння. Пошук у тексті фактів, суджень, очевидної й неочевидної інформації		
	Загальне уявлення про займенник. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння		
	Роль займенників у мові. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння. Пошук у тексті фактів, суджень, очевидної й неочевидної інформації		
	Різні групи займенників. Виразне читання/слухання творів різних жанрів. Індивідуальні враження і міркування з конкретного приводу або питання		
	Особові займенники. Виразне читання/ слухання творів різних жанрів. Місце і час подій, персонажі		
	Означальні займенники. Мета, тема, головна думка. Ключові слова		

	Питальні займенники. Виразне читання/слухання творів різних жанрів. Створення власного тексту за аналогією		
	Прийменник. Тексти із щоденного життя: інформаційні та інструктивні тексти		
	Сполучник. Пошук у тексті фактів, суджень, очевидної й неочевидної інформації. Зіставлення інформації з різних джерел		
	Частка . Тексти із щоденного життя: реклама		
	Префікс НЕ (частина слова), слово-помічник НЕ (частка). Пошук у тексті речення, яке підтверджує або спростовує думку		
	Вигуки		
	Речення. Розділові знаки в кінці речень. Уміння давати оцінку твердженню, порівнювати й аналізувати. Імпровізація		
	Інтонування речень під час голосного читання, зв'язних висловлювань та усного діалогу. Використання різних видів речень у висловлюваннях, створених на основі навчальних ситуацій		
	Звертання, розділові знаки при них. Ситуація міжособистісного спілкування		
	Головні члени речення (підмет і присудок). Зв'язок слів у реченні. Виразне читання/слухання		
	Поняття про словосполучення. Головне і залежне слово у словосполученні. Читання для загального, вибіркового та повного розуміння. Зіставлення інформації з різних джерел		
	Текст		
	Структура тексту		
	Абзац		
	Розповідь, опис, міркування		
	Сворення власних висловлювань. Стили мовлення, види текстів, жанр, намір автора.		
	Українська абетка (алфавіт). Особливості сучасного письма: письмо від руки та за допомогою клавіатури		
	Уявлення про ситуацію міжособистісного спілкування (умови, учасники, мета). Дискусія як зіставлення різних поглядів на проблему		
	Виразне читання/слухання тексту. Стратегії вдумливого читання		
	Розуміння значення слова як умова успішного спілкування. Несловесні засоби спілкування (міміка, жести, рухи тощо)		
	Редагування як спосіб удосконалення тексту. Взаємоперевірка		
	Читання для загального, вибіркового та повного розуміння. Пошук у тексті фактів, суджень, очевидної й неочевидної інформації. Зіставлення інформації з різних джерел		
	Пошук у тексті необхідної інформації. Вибіркове читання		
	Правдива і неправдива інформація. Мультфільми. Елементи форми і їх значення для сприйняття основних ідей (колір, музика, анімація у мультфільмах)		
	Велика буква в іменах людей, кличках тварин і географічних назвах (назви міст, річок)		

	Спілкування та людські емоції (радість, сум, страх, злість)		
	Звуки позиційного чергування на письмі. Словники як довідкове джерело зі слововживання та правопису (тлумачний, орфографічний)		
	Малюнок як джерело інформації. Декорації та театральний реквізит. Театральний костюм як складник ролі. Діалог. Монолог		
	Репліка як словесний складник висловлювання. Жести, міміка, інтонації, пози, дії – несловесний складник висловлювання		
	Історичне чергування		
	Інсценізація улюблених казок і віршів		
	Корінь слова. Лексичне значення слова. Однозначні та багатозначні слова		
	Теми, емоційно-ціннісне навантаження медіатекстів. Запис тексту під диктування		
	Форми слова та споріднені слова. Лексичне значення слова. Синоніми. Антоніми. Багатозначні слова та омоніми. Опис настрою, почуттів персонажів твору та власних емоцій, викликаних твором		
	Створення власного тексту. Взаємоперевірка		
	Узагальнення й систематизація вивченого матеріалу. Розвиток творчої діяльності на основі прочитаного		